

MARDİN İLİ NUSAYBİN İLÇESİNDE MEYDANA GELEN HAK İHLALLERİ İNCELEME RAPORU

Heyetin Oluşumu ve Amacı

Mardin Valiliği tarafından Nusaybin ilçesinin 4 mahallesinde (Abdulkadir Paşa Mahallesi, Fırat Mahallesi, Dicle Mahallesi, Yenişehir Mahallesi) 29 Kasım 2015 Pazar günü saat 21.00'de ilan edilen sokağa çıkma yasağı **3 Aralık 2015 Perşembe günü saat 22.00'den** itibaren kaldırılmıştır. Daha sonra **6 Aralık 2015 Pazar günü saat 07.00** itibari ile ilan edilen sokağa çıkma yasağı yine aynı 4 mahallede **9 Aralık 2015 Çarşamba günü saat 17.00'ye** kadar devam etmiştir.

Son olarak, **14 Aralık 2015 Pazartesi günü saat 16.00** itibari ile ilan edilen sokağa çıkma yasağı yine bu dört mahalleyi kapsayarak başlatılmıştır. Dört mahallede **18.12.2015 Cuma günü 09:00 – 16:00 saatleri arasında** geçici olarak kaldırılan sokağa çıkma yasağı; **21 Aralık 2015 Pazartesi günü saat 10.00** itibari ile bütün ilçe merkezini kapsayacak şekilde yaygınlaştırılmıştır. Bütün ilçede geçerli olan sokağa çıkma yasağı ise, **24 Aralık 2015 Perşembe günü saat 10.00'da** kaldırılana kadar devam etmiştir.

Yasak süresince meydana gelen ihlalleri ve hukuksuzlukları incelemek üzere **MAZLUMDER Genel Merkezi Çatışma İzleme ve Çözüm Grubu** olarak 26 Aralık Cumartesi günü bir heyet ile Nusaybin'e gidilmiştir. Heyetimiz; Ankara'dan Mehmet Can ÇAĞLAYAN, Mardin'den Rıdvan ALP, Alaattin URAS, Şehmus KURT, Diyarbakir'den Derya ÇOK, Mehmet BALIK ve Şeyma DEMİR'in katılımıyla meydana gelmiştir.

14 Aralık 2015 Sonrası Tespit Edilen Can Kayıpları ve Yaralanmalar

□ 16 Aralık 2015

Hüseyin Ahmet (22, Rojavalı) : Çatışmalar esnasında açılan ateşli silah sonucu yaralanarak öldü.
İ.B. (12-erkek): Çatışmalar esnasında ayağından vurularak yaralandı.

□ 20 Aralık 2015 tarihinde

Emire Gök (39) : Yasağın olmadığı Gırnavas Mahallesi'nde güvenlik güçlerince açtığı iddia edilen ateş sonucu vurularak yaşamını yitirdi.

□ 22 Aralık 2015 tarihinde

Medeni Orak (45): Fırat Mahallesi'nde güvenlik güçleri tarafından açıldığı iddia edilen ateş nedeniyle yaşamını yitirdi. Aynı yerde ve aynı zamanda vurularak yaralanan **kimliği belirlenemeyen bir kişi de** güvenlik güçlerinin mahalleye ambulans girişini 4 saat süreyle engellemesi nedeniyle kan kaybindan yaşamını yitirdiği mahalle sakinlerince ifade edilmiştir.

□ 22 Aralık 2015 tarihinde:

T. (12-erkek): Devrim Mahallesi'ndeki evinin önünde oynarken açılan ateş sonucu bacağından yaralandı.

□ 22 Aralık 2015 tarihinde

Ömer Aydın (65) : Fırat Mahallesi'nde açılan ateş sonucu elinden yaralandı.

OLAYLARDA HAK İHLALLERİNE MARUZ KALAN VEYA OLAYLARA TANIK OLAN BİR KISIM YURTTAŞLARIN İZLENİMLERİ

Zeynel Abidin Mahallesi sakini (Kadın, 50 yaşlarında):

Genelde çatışmalar üst taraflarda oluyor, bizim burada da bazen oluyor. Ama bizim tarafta da hendekler var. Onlar ateş açıyorlar ama biz yine de ekmeğimizi pişiriyoruz. Barikatları biz yapıyoruz, kimse gelip yapmıyor, buranın halkı yapıyor. Dışarıdan kimse gelmiyor, diyorlar gerilla var ama yalan söylüyorlar. Yaşlıları, kadınları öldürüyorlar, diyorlar gerilladır. Camii yıkıyorlar (Mele Musa Camii), evleri yıkıyorlar...

*Mele Musa Camii

14 günlük yasakta hemen üst tarafta bir kadın öldürüldü adını bilmiyoruz. Biz hiçbir yere gitmiyoruz, bir yere gitmeyeceğiz. Bizim mahalleden kimse de evini terk etmiyor. Bırakıp Erdoğan'ın yanına mı gideceğiz. Demesinler gerilla var, gerilla yok burada. Buranın halkı, buranın çocukları kendi kavgasını veriyor PKK devreye girmedi. Aynı insanlarız, aynı kimliklerimiz var ama bizi öldürüyorlar, ağlatıyorlar. Madem biz ölüyoruz içimiz yanıyor, onlarda rahat etmesin. Talan ediyorlar; Cizre'yi, Nusaybin'i harap ediyorlar. Burası harap olacaksa Ankara öyle mi duracak? Polis, asker mahalleye gelip silahlarla etrafı tarayıp çekip gidiyorlar, trafoya ateş edip yağını boşalttılar. Ama tek Kürt kalıncaya kadar, kimliğimiz özgürleşinceye kadar direneceğiz.

Başta duvarlara bayağı kötü yazı yazıyorlardı.

Yasak boyunca; su sıkıntısı yaşayınca komşularımızla paylaşıyoruz. Ekmeği beraber yapıp idare ediyoruz. Burada 6 defa sokağa çıkma yasağı oldu biri 10 biri 15 gün sürdü. Bu yasaklar bazen sadece bazı mahalleleri kapsadı Fırat, Yenişehir, Dicle mahallelerini ama böyle olunca diğer mahallelerdeki halk ayaklandı. Yasaklı mahalledeki insanları yalnız bırakamayız diyerek bu mahallelere yürüdüler. Ankara'dan geliyorsunuz, bize yardım edin, biz de insanız. Rezil olduk, biz de iyi şartlarda yaşamak istiyoruz.

Mahallede çatışmalar olduğunda YDG-H savaşıyor, onlar buranın çocukları. Dışarıdan gelen kimse yok, onlarda kendilerini savunuyorlar. Yasak sırasında benim 5 yaşındaki çocuğum havale geçirdi, ambulans çağırdık, ambulans polisi bilgilendirdi biz de cadde başına gittik bizi oradan aldılar. Tabii her zaman böyle olmuyor

Zeynel Abidin Mahallesi Sakini (Kadın,40 yaşlarında)

Burası Mehmet ÖKMEN'in evi (Önder Caddesi 35 Numarayı işaret ederek) roket midir bilmiyorum duvarı paramparça etti. Ailesi ve kiracısı evi terk etmiş. Yine şu evde (Önder Caddesi 31 Numarayı işaret ederek) Müzeyyen KIZIL oturuyordu. 4 çocuk var. Kolu, bacağı şuraları (basen bölgesini göstererek) yaralanmış. Hastanede tedavisini oldu bir daha eve gelmedi sonra "Mersin'de akrabalarının evine gitmiş" dediler.

Abdulkadir Paşa Mahallesi Sakini (Kadın,65 yaşlarında)

Biz ölse de evimizi bırakmıyoruz. Devlet çıkmamızı istiyor. Biz nereye gidelim? Görmüyor musunuz halimizi, her gün aç kalıyoruz, susuz, elektriksiz kalıyoruz. Ne istiyor bu devlet bizden? Vallahi biz barış istiyoruz... Bu çukuru da (kazısı tamamlanmamış hendeği göstererek) gençler (YDG-H unsurları) açmış. Dediler "buraya bomba koyacağız" dedim benim evim burada... evim, çocuğum torunum yazıktır.

Sonra müsaade etmedim, gittiler başka yere koydular.

Abdulkadir Paşa Mahallesi Sakini Gülyaman Hanım (30 yaşlarında)

Özel Harekatçılar evimin kapısını kırıp girmişler. Evimi, eşyama darmadağın etmişler. Yatağımın altında altınlar vardı, onları bile götürmüşler. Ben çocuklarımla bir akrabama gitmiştim. Gelin size evimi göstereyim(Tekin Sokaktaki hanesini işaret etti) Her yerde bombalar patlıyor. Vallahi çocuklarımız korkudan aklını kaçııyor. Ben evime geri geldim şimdi suyumuz bile yok. Aşağı sokaktan su alıyoruz. Bu hortumları (Sokak arasından uzanan hortumu göstererek) bile nişancılar vurdu. İstiyorlar ki biz ölelim. Kimse bize yardım etmedi bir tek 'Allah razı olsun' DEDAŞ geldi elektriğimizi açtı.

Abdulkadir Paşa Mahallesi Sakini (Erkek, 35 yaşlarında)

Biz sokağa çıkma yasağına 8 gün dayanabildik. Akrabalarımızda birkaç gün kalıp geri geldik. Evimizin kapı, penceresi paramparça olmuştu. Şimdi yeniden takıyorum. Çocukların haline bakın (2-5 yaşlarında çocuklarını göstererek) ne haldeler. Ne can ne de malımızı koruyabiliyoruz. Allah aşkına basından geldiyseniz yazın bunları. Buldozerlerle duvarları yıktılar, elektrik tellerini kopardılar. Niye gerçekleri anlatmıyorlar. Görüyorsunuz işte perişan haldeyiz. Günlerce aç, sussuz, elektriksiz kaldık. Silah seslerinden günlerce uyku uyuyamadık. Devlet bizden ne istiyor? Allah için ne yaptık biz onlara? Eğer evimizden çıkmamızı istiyorlarsa vallahi bir yere gitmiyoruz. Yeter artık vallahi barış istiyoruz, huzur istiyoruz, kimse ölsün istemiyoruz.

Abdulkadir Paşa Mahallesi Sakini (Kadın, 20 yaşlarında)

Polisler bizim evin kapısını kırıp girmişler. Onlar mahalleden çıktıktan sonra evlerimize geri döndük. Evimizde kırılmadık eşya bırakmamışlar. Çay demleyip içmişler bir de dalga geçmek için 5 lira para bırakmışlar. Bizim komşumuzun yeni aldığı televizyonu kırmışlar sanki namaz kılmışlar gibi de önüne seccade sermişler. Kendilerini İslam'ın fetih ordusu, bizi de fethedilen gavurlar gibi gördükleri açık. Allah için bunu "gavur" bile yapmaz. Bir de basında namaz kılan temiz insanlar gibi gösteriyorlar. Vallahi yalan söylüyorlar. Gelsinler bizim perişanlığımızı da çeksinler. Allah kabul etmez. Yeter artık biz barış istiyoruz. Çocuklarımız korkuyor, elimizde neyimiz varsa bitiyor. Komşularımıza karşılıklı yardım

etmesek çok zor durumda kalmıştık. Şimdi bir tek elektriğimiz var. Suyu başka yerlerden getiriyoruz. Hastamız, yaralımız olsa hastaneye yetiştiremiyoruz.

Fırat Mahallesi sakini (Erkek, 15)

Lise 1 öğrencisiyim, Anadolu lisesinde okuyorum. Burada eğitime devam edemeyeceğimden Muş'a gideceğim. Ailem kardeşlerim burada kalacaklar. Bir kere lavaboda elimi yıkarken kurşun sıyırıp geçti beni. İnşallah ailem ölmez, ölürlerse de halk için ölmüş olacaklar ve bu halk onları unutmayacak.

22 Aralık 2015 tarihinde Fırat Mahallesi'nde hayatını kaybeden Medeni ORAK 'ın oğlu Milad ORAK(15)

Ben nasıl ve ne şekilde vurulduğumu görmedim ama görenlerin anlattığına göre 'Barikatlara yakın yerde perde asmaya çalışırken vurulmuş' . Vurmuşlar,3 saat yaralı kaldıktan sonra vefat etmiş ve 1 ya da 2 saat yerde beklemiş. Vurulduktan sonra kimse gelip 'neden vuruldu nasıl vuruldu' diye sormadı bize. Bizimkilerle çok sonra Hastaneye ulaşabildik. Hastanede iken Polis diğer akrabalarımı sordu mu hiç bilmiyorum.

*Medeni ORAK'ın oğlu Milad ORAK

RESMİ YETKİLİLERLE GÖRÜŞMELER

Heyetimiz Emniyet Müdürü ile görüşme talebi emniyet Müdürünün ilçede olmaması gerekçesiyle kabul edilmemiştir.

Heyetimiz Ak Parti İlçe teşkilatından ilçede kimse olmadığından görüşmemiştir. Hür Dava Partisi İlçe başkanı şehir dışında olduğundan, kendilerinin yönlendirdiği bir kişiyle görüşmemiz gerçekleşmiştir.

Murat SARI (Nusaybin Kaymakamı)

“Operasyon valilik oluruyla oluyor. Sokağa çıkma yasağı 4 mahalleyi kapsıyor. Nusaybin’ deki en uzun yasak 12 gün 8 saat sürdü. İlçenin altında 15-20 Ton bomba var. Bizim operasyonel yetkimiz yok. Teknik oluru nasıl biz bilemeyiz. Biz elimizden geldiğince hukuk çerçevesinde müdahale etmeye özen gösteriyoruz. Hiç hata olmamıştır diyemem. Eğer sivil ölümleri yaşanmışsa vatandaş bize başvursun biz gereken soruşturmayı yapalım. Ölümle ilgili savcılık balistik sonuçlarına bakar. Kamu görevlileri yapmışsa çıkar ortaya. Bağımsız mahkemelere gider. Dediğim gibi kesinlikle hata, yanlışlık olmamıştır demiyorum ama varsa başvurular doğrultusunda, açığa çıktığında gereken yapılır.

Öncelikle bize başvuranlar kamu yardımı yapıyoruz. Operasyonların olduğu mahallelerde elektrik kesintileri için DEDAŞ yetkililerini gönderdik, roket attılar. Sokağa çıkma yasağı 3.günündeyken DEDAŞ yetkilileri gelmediğinden il müdürü gelip, kendisi tamir etti. Elektrik sıkıntısını çözmek için herkes canla başla çalışıyor bizzat kendim başında durduğum zamanlar oldu.

Onun dışında 3-4 kişilik ekip kuruyorum. Profesyonel hareket ediyoruz. Yasak çıkmadan önce hastane kayıtlarına bakarak hastaların hastaneye ulaşımını sağlıyorum. Gebe takipleri yapılıyor, hafta sonu aşlarını yaptırarak, ilaç ihtiyacı olan varsa hastaneden karşılanıyor. Tüm muhtarlarla irtibat halindeyiz. Bize başvuru geldiğinde teker teker değerlendiriyoruz. Çocuklar için sokağa çıkma yasaklarında aksatılan eğitim-öğretim için telafi dersleri vermeye çalışıyoruz.

Mahallelerden göç üç şekilde oldu; birincisi başka mahallelere, ikincisi Nusaybin dışına, üçüncüsü evden eve. Bu kaosta göç eden kişilerin sayısını kestirmek çok zor. Üzerimizde negatif yönde bir algı operasyonu var oysa biz çok çaba gösteriyoruz vatandaş için.”

Nusaybin Belediyesi Eş Başkanı: Cengiz KÖK

“Sokağa çıkma yasağı yaklaşık üç aylık bir süreç oldu ve en son 6.sı uygulandı. Şuan zaten abluka devam ediyor ve büyük bir ihtimalle yakın bir zamanda tekrar başlayacak sokağa çıkma yasakları. Abluka olarak nitelendirmemizin sebebi: şu an Dicle Fırat Yenışehir ve Abdulkadir Paşa mahalleleriyle birlikte evlerimize giden ve şehrin girişinde bulunan çift şeritli ana cadde kapalı, oraya araçla girilmiyor. Oralar zırhlı araçlarla tutulmuş durumda. Bu girenin de çıkanın da kontrol altında olduğunu gösteriyor, yakın zamanda tekrar yapılacağına en büyük emaresidir bu. Hatta bugün bile takviye ekipler geldi. Ne oluyorsa bu dört mahallede oluyor. Bu dört mahalle hendeklerin olduğu, polislerin giremediği mahallelerdir. Bu mahallelerin toplam nüfusu 30.000 civarındadır. Göç kısmen oldu ve olan göç de Nusaybin’i tamamen terk etme şeklinde olmadı, geçici olarak güvenli mahallelere gitme şeklinde oldu. Belki de devletin asıl yapmaya çalıştığı mahalleyi ve dolayısıyla ilçeyi boşaltmak. 90lı yıllarda köyleri boşaltıyorlardı şimdi ise anonslarla tehditlerle kaçın diyorlar. Amaç orayı boşaltıp sadece elinde silah olanları orada tutmak ve bunların ölümünü meşru göstermek ama orada halktan başka kimse yok.

Yasak olduğu günlerde zaten elektrik ve su kesiliyor. Zaruri ihtiyaçları karşılamak çok zorlaşıyor, hatta imkânsız oluyor. Burada yetkililer arasında da bir çelişki var. Kaymakam gidilebileceğini söylüyor ama siz sokağın başına gittiğinizde 50-60 yaşlarında sakallı beyaz saçlı adamlar, asker mi polis mi belli olmayan insanlar buna müsaade etmiyorlar. Ağza alınmayacak hakaretler ederek girişi engelliyorlar. DEDAŞ, ambulans gibi ekiplere de müsaade etmiyorlar. Sokağa çıkma yasaklarının başladığı günden itibaren 22 insan burada katledildi. 60’ın üzerinde de yaralı var ve bunların tamamı sivil diyebiliriz. Devlet genç gördü mü öldürmeyi meşru sayıyor. Bu ölenler arasında 60 yaşındaki anne de var, 12-13 yaşındaki çocuk da var. Burada ölenlerin hepsinin silah kullanan ve ölümü meşru olan insanlar olduğu algısı yaratılmaya çalışılıyor. Ama bu insanlar ya evlerinin kapısında öldüler, ya balkonlarında... Mesela Selamet YEŞİLMEN vardı, bahçe kapısı bile değil, iç kapının önünde katledildi. Mahsum DOĞAN vardı.14 yaşında bir çocuk, sigarası bitiyor almaya çıkıyor, kapıdan başını çıkarıyor ve vuruluyor.

Biz belediye olarak bir hasar tespit komisyonu oluşturmuştuk. Diyarbakır Mardin gibi belediyeler de var bu komisyonda. Aynı zamanda verilerimizi Mezopotamya Hukukçular Derneği ile de paylaşıyoruz. Ancak bir yasağın hasarlarını gidermeden diğer yasak başlıyor.

En büyük sıkıntılardan biri de bu yaralıların hastaneye götürülmesi ve cenazelerin kaldırılması. 22 kişi yaşamını yitirdi eğer zamanında ambulans müdahale etmiş olsaydı belki bu 22 sayısı 10-15 kişi olurdu. Ambulans içeriye giremiyor daha doğrusu izin verilmiyor. Mesela mahallede bir yaralı var, telefon açıyorlar, kaymakamı arıyorum, kaymakam tamam diyor ben hemen emniyet müdürlüğüne bilgi veriyorum. Biz sokak, mahalle, cadde bilgisi veriyoruz. 112 ile de paylaşıyoruz bu bilgileri. 112 gidiyor sokağın başında izin bekliyor. Bu Özel Harekât denilen kişiler hakaretler yağıdırıyor, istersen git diyor. Orada çatışma var, can güvenliğinden dolayı ben sorumluluk almıyorum diyorlar. Saatlerce bekletiliyor o şekilde. Mesela Cudi TEPER denilen bir genç vardı, 3 saat boyunca orada kaldı ve bacağından yaralanmıştı, kan kaybından öldü. Buna benzer 6 -7 kişi bu durumdan kaynaklı yaşamını yitirdi.

İtfaiye ve sivil savunma ekipleri vs. hiçbir şekilde müdahale edemiyor. DEDAŞ, elektriği 9 -10 gün 13 gün sonra hatta bazı mahallelerde yeni yapıyor. Bu durumda kaymakamın zerre kadar yetkisi yok. Kendisi de söylüyor bunu, inkâr etmez. Ankara'dan gelen bir özel harekât koordinatörü denilen bir şey, her şey onun üzerinden gidiyor. Ne kaymakamın, ne valinin, ne buradaki yerel polisin hiç bir yetkisi yok. Başta da şunu söyledim hiç kimse bu durumu benimsemez. Hiç kimse hiçbir insan böyle bir yaşamı düşünemez, içinde yaşayamaz. Ama bazı şeyler, bazı şartlar öyle bir noktaya getiriyor ki yani şu anda buradaki halkın tamamının tepkisi var " 7 Haziran öncesinde ve sonrasında ne oldu, ne değişti de bu gelişti " diyor. Yani hendekler olmadan önce de o mahalle yine ablukaya alınıyordu, taranıyordu. Mesela orada 22 kişiden ikisi hendekler olmadan önce vuruldu o mahalle aralarında. Yani bizim gördüğümüz, en azından burada yaşıyorum ve yasak kalktığı vakit sürekli o mahallelere gitmeye çalışıyoruz. Mahallelere giderseniz o mahallenin insanlarından başka kimseyi göremezsiniz. Gencidir, yaşlısıdır, kadındır, çocuğudur.

Yani şöyle bir şey var, bütün ölüm ve yaralama olaylarında emniyet ısrarla otopsi raporlarında şarapnel parçasıyla öldü gibi bir imaj çiziyor. Şimdi onların kullandığı bütün silahlarda zaten şarapnel parçacıkları var. Bomba atarlarda da şarapnel parçacıkları var. Mesela mahallelerde belki görürsünüz çocukların elinde bir kurşun çeşidi vardır, hangi silahtan çıkıyor bilmiyorum. İçi çelik dışı bakır kaplamalı. Ve o kurşun nereye isabet ederse etrafına bomba atar gibi bir etki yaratıyor. Zaten çoğu insan o tür parçacıklarla öldürülüyor. Yani şunu akla getiriyor, orada sanki mayınlar döşeniyor ve o mayınlar patlayıp vatandaşı öldürüyor. Yani devletin polisin kurşunuyla değil de sanki mayının şarapnel parçasıyla öldürülüyor gibi bir imaj verilmeye çalışılıyor. Yani böyle kirli hesaplar da var."

Süleyman CAN (Hüda-Par Üyesi)

“Çatışmalara dışarıdan katılan çok var. Kobane meselesi olduğu zaman Türkiye’den çok kişi oraya katıldı, hatta biliyorsunuz Irak Kürdistanı’ndan ve buradan yardımlar gitti, yani istemeyerek çocukları alıp götürdüler. Bunlar oldu şimdi her şey değişti, Kobane alındı. Şimdi de Kobane’de de savaşanlar buraya gelip burada da savaşıyor.

Ölenlerin arasında sivil olanlar da var. Kadın kendi bahçesinde su getirip su götürüyordu, dama çıkıyordu hayvanını otlatıyor. O da öldürüldü, yani hakikati söylersen mazlum insanlarda öldürüldü; çocuk, kadın öldürüldü. Bir tane esnaf var, adını hatırlamıyorum, komşusu feryat ediyor, aman bizi kurtarın diye herhalde roket girmiş onun evine yardım istiyor. O adam ona yardım etmek için kendi avlusundan atlamış diğer tarafına fişek isabet etmiş...

Ölen siviller bu iki ateşin arasında kalıyorlar. Şimdi mesela geliyorlar evinin önünde hendek kazacağız, bomba koyacağız diyorlar. O da kabul etmeyince ona düşman kesiliyorlar. Demek ki sen hainsin, biz bu işi sizin için yapıyoruz sizin için kendimizi öldürüyoruz diyorlar. O adam ona inat, bu şekilde de öldürülenler var yani. İhtiyar bir adam çocuklarını başka bir yere götürmüş, ev boştur diye gelmişler biz eve gireceğiz demişler. Adam gelip ben müsaade etmiyorum evim harabeye dönecek demiş. Yani sivil insanların evlerini kullanıyorlar, zorla yemek yaptırıyorlar, zorla hanımını götürüp kum torbasını doldurtuyorlar. İhtiyar adamlara dahi söylemişler sana silah vereceğiz, damda polis geldiğinde ateş edeceksiniz, bize yardımcı olacaksınız, biz sizin için kendimizi öldürüyoruz. Dağdan gelenler ya da Suriye’den gelenler bu mahalledeki insanlara hendek kazın, duvar yapın diyorlar, onlar da orada oturuyor. Bizim mahalle Sakarya Mahallesi ama adamlar gelip her şeyi söylüyorlar.

Sokağa çıkma yasağının uygulandığı mahallelerde birkaç üyemiz var. Onlara birkaç defa söylendi, sonra sizle görüşürüz gibilerden işaretleme oldu ama bir öldürme filan olmadı. Üyelerimizi yasağın olduğu mahallelerden çıkarmak istedik ama dediler biz evimizi bırakmayız, çıkarsak evimize girerler yani daha kötü olur dediler. Güvenlik kuvvetleri yaralananlar dâhil yardımcı oluyorlar, yani ben devleti savunmak istemiyorum hakikat neyse o. Yeni Turan Mahallesinde, Köprübaşı caminin yanında Suriyeli biri yaralandı, kadınlar onu götürüp yardım istediler kimse gelmedi sonra tabura telefon açmışlar, gelmişler. Gelip askeri araçla aldılar, ambulansa aldılar, karakola götürdüler tedavisini yaptılar.

Sokağa çıkma yasağının olduğu o mahallelerde kaymakamlık gıda maddelerini alıp muhtarların yanına bırakmış, size müracaat edenlere bunları vereceksiniz demişler. Kadınlar pencereden aç olduklarını evlerinde bir şey kalmadıklarını söylemişler ancak muhtarlara ulaşamamışlar. Sokağa çıkma yasağı olunca devlet de, diğeri de engelliyor.

Bir mahallede dört yere bomba koyulmuş, güvenlik güçleri biz milleti düşünüyoruz o bomba bir fakirin fukaranın kapısının önünde patlarsa bütün ev yıkılır diyorlar. Mesela, bizim mahalle de bomba koymuşlar, bizi uyardılar bakın bomba var siz çekilin veya diğer odalara geçin. Sakarya mahallesine giderseniz orda aşağıda evlerin camları kırılmış demir kepenklerin dahi büküldüğünü görürsünüz.

Çatışmalarda elektrik trafoları zarar gördü, iki ateş arasında kalan o trafolara isabet eden kurşunlar, yüzünden elektrik gitti. Hatta DEDAŞ’tan arkadaşlara dedik, gidip düzeltin, kabul etmediler, YDG-H’nin ateş ettiğini söylediler. Yani elektrik olmasın, karanlık olsun bizi görmesinler diyorlar. Millet perişan oldu, diyorlar bize ateş ediyorlar. Ben bunu işittim.”

Mehmet Emin AY (Dicle Mahallesi Muhtarı)

“Yiyecek sıkıntısı çekenler oldu, bize bildirildiğince muhtarlık, kaymakamlık ve belediyeden aldığımız desteği ulaştırmaya çalıştık fakat çatışmanın aktif olarak sürdüğü bölgelere giremediğimiz için destek

vermediğimiz aileler de var. Yasak süresince elektrik ve su kesintileri için kaymakamla sürekli olarak görüştük.

Emire GÖK çatışmadan uzaktaydı o. Gırnavas mahallesinde oturuyorlardı. Annesi ile avludaymış. Annesi tandır yakıyormuş o da hayvanlara yem veriyormuş. 'Mermiler bu tarafa gelir mi' demiş annesine. Daha bunu demeden yere düşmüş. İki mermi vardı. Göğsüne ve bacağına isabet etmiş. Nasıl olmuş anlamadık. 6 çocuğu vardı, büyüğü nişanlı. Benim akrabam zaten ben gittim cenazesini kaldırdım.

Ben gittiğimde ruhunu teslim etmişti zaten. Şimdi benim evde kanser hastası kardeşim var. Yarın ne olacak bilmiyoruz. Hastaneye mi yatırsak evde mi tutsak bilmiyoruz. Yasak gelirse ne yaparız bilmiyoruz. Derdimizi herkese de söyledik. Kaymakam bey bizi arıyor. Toplanıp ona da söyledik. Elinden bir şey gelmiyor ama. Ona kalsa bir saat bile yasak koymaz. Milletvekili Orhan Bey aradı beni, ona dedim. Toplanın doğu milletvekilleri, gidin konuşun Başbakanla dedim. Abdullah ÖCALAN'la görüşün. Bu milletin insanısınız, yarın nasıl geleceksiniz. Barış istiyoruz biz, çocuklarımızı biz de askere gönderiyoruz. Yani konuşup çözsünler. Apo bişey söylesin, gitsinler ona, bu mesele hallolsun."

Hayrettin ÖZDEMİR (Fırat Mahallesi Muhtarı)

"Yasak boyunca gıda sıkıntısı yaşandı. Mahalleli kendi arasında yardımlaşarak dayandı. Su ve elektrik kesintileri oldu. Mahallenin yarısı göç etti. Gidenlerin sadece %20'si yasak kalktıktan sonra geri dönmüş.

Medeni ORAK (45), evden çıktığında sokakta vuruldu. Ambulans çağırmışlar. Kaymakamla görüşmüşler ambulans için fakat ambulans gelemediği için en son Belediye başkanını aramışlar ve belediyeden gelen ambulans dört saat sonra yetiştiğinde kan kaybı nedeniyle Medeni ORAK kurtarılamamış. Cenaze kaldırıldıktan sonra evine geri dönen Ömer AYDIN (65) ise sokakta vurulmuş ve yaralanmış.

Siyasetle mesele çözülmeli, silahlı insanlara bırakmasınlar bu işi. Şimdi yasak yok. Ama hendekler, barikatlar arasında rahat gezemiyoruz. Bir an önce barış sağlanmalı. Yoksa hep korkuyoruz artık. Dün yasak yoktu ama yine hep silah sesleri."

İbrahim AKPINAR (Abdülkadir Paşa Mahallesi Muhtarı)

Yasak boyunca hiç su akmadı. Yasak sonrası belediye tanker yollayarak su ihtiyacını karşılamaya çalıştı. 12 bin olan mahalle nüfusunun yarısı göç etti.

Şakir ACAR (Yenişehir Mahallesi Muhtarı- Nusaybin Muhtarlar Cemiyeti Başkanı)

“Yasak boyunca su ve elektrik kesintileri oldu. Yiyecek sıkıntısı mahallelinin dayanışması ile çözüldü biraz. Belediye ve Kaymakalıktan gelen yardımlar çatışma alanındaki evlere ulaştırılmadı. Mahallenin 9 binlik nüfusunun yarısı göç etti. Bunların bir kısmı kalacak yerleri olmadığı için yasak kalktıktan sonra mahalleye geri döndü fakat yeni yasak gelmesi tedirginliği devam ediyor.

Benim dükkânım ve yazıhanem vardı. Yasak bittikten sonra baktım onlar da yanmış. Panzerler hele daha yol üzerinde bekliyor, sadece benim dükkâna bakan caddede 6 tane panzer var şimdi. Bütün mahalle zor durumda, korka korka dükkân açıyoruz. Gene yasak olacak mı diye korkuyoruz. 4-5 yıl boyunca hiç sorun yoktu. Şimdi çıkıp bir ekmek bile alamıyoruz rahatça. Ben esnafım ama hep korkuyorum, düzenimiz bozuldu, perişan olduk. Kimse borçlarını ödeyemiyor, iş yapamıyoruz. Yine barış olsun, yarın ne olacak diye korkuyoruz.”

Selman VEREN (Yenişehir Mahallesi muhtar yardımcısı- Nusaybin Muhtarlar Cemiyetinde Yönetici)

Nusaybin’de toplam 15 mahalle var 4 mahallesinde şu an sıkıntı var. Yasak olduğu zaman dört mahallede biz muhtarla diyaloga giriyoruz. Bazen ekmek gıda yardımı oluyor. Çocuk bezlerine ihtiyaçları oluyor. Onu da zor karşılıyorlar. Çok sıkıntı çekiyorlar o arada. Yasak olduğu zaman da elektrik sorunu çok çekiyoruz. 21 Aralık Pazartesi 10’dan, 24 Aralık Perşembe 10’a kadar. Ama genelde yasak uygulandığı zaman dört mahallede uygulanıyor. Tabii, olduğu zamanda şehir merkezi esnafı da kepenk açmıyor, huzursuzluk oluyor yani. Orda öyleyken burada alışveriş yapmak doğru bir şey değil.

En son iki kamyon yardım gelmişti Mardin’den nerden geldiğini bilmiyorum. Ticaret borsası başkanı ile Abdülğani bey organize etmişti, esnaf sanatkarlar odası başkanı. Onların tarafından dağıtıldı, sıkıntı olan dört mahalleye. O zaman da yasak o mahallelerde olduğu için o mahallelere dağıtıldı. Kaymakalıktan yardım yapıldığını şu ana kadar duymadık ama elektrik sorunu, su sorunu için yardımcı oluyorlar. Belediyenin de yardımını duymadım ama onlar da gerekeni yapıyor, itfaiyesi ile şahit oluyoruz yani.

Emniyeti, kaymakamı belediye başkanını arıyoruz. Ama bu konularda genelde kaymakamı arıyoruz, amir o olduğu için. Elektrik sıkıntısı olduğu zaman o bize yardım ediyor. Çatışma olduğu zaman trafolar hedef oluyor. Çatışma esnasında trafolar patlıyor, kablolar kopuyor, mesela geçen yaşadığımız, bu üç gün beş gün önce yasakta ben şahsen dört gün elektriksiz kaldım. Arıyorum, müdahale edemiyoruz, mezarlığın orda çatışma var, gelemiyoruz diyorlar. Böyle durumlarda belediye başkanıyla irtibata geçilerek ambulans ve itfaiye hemen geliyor. Ekmek sorunu gıda sorunuyla muhtarlar ilgileniyor. Her gün değil. Mesela yardım geldiği zaman muhtarlara veriliyor. Dört mahalle için geliyor yani. İnsanlar çatışmaların olduğu mahallelerden kendi imkânlarıyla göç ediyorlar, şu ana kadar herhangi bir kurumdan göç eden insanlara kolaylık sağlandığını duymadım. Mesela anons geçiliyor: bugün saat 10'da sokağa çıkma yasağı uygulanacak. Millet o an kendi imkânlarıyla ne hazırlıyorsa o şekilde akrabalarının evine ya da başka birilerinin evine, memleketlerine gidiyorlar, bazıları oraya yerleşiyor, bazıları geri geliyor...

Mahallelerden ortalama göç; Abdülkadir Paşa ve Fırat Mahallelerinden yaklaşık 9 bin, Yenişehir Mahallesiinde 3700, Zeynel Abidin Mahallesiinde 3700, Dicle Mahallesiinde ise 3800 dolaylarında göç olmuştur. Ama toplam bu dört mahalleden 25 bin kişi göç etmiş dediler. Fırat mahallesiinde 2 okul var, Abdülkadir Paşa mahallesiinde yanılmıyorsam 3 okul var. Bu okulların hiçbirinde yasaklardan dolayı eğitim yok. Zeynelabidin'de 2 okul var. Dicle ve Yenişehir mahallelerinde 6 okul var. Sokağa çıkma yasağı olduğu zaman Şirin bulvarının başında ve İpek Yolu'nun orada duruyorlar. Top atışları hendeklere yapılıyor diye biliyorum, Fırat ile Abdülkadir Paşa mahallelerine. Bazen de Dicle Mahallesiine de yapıyorlar. Yasak olduğu zaman keskin nişancıların yüksek binalara yerleştiğini internette görüyoruz, sivilleri hedef alıp almadıklarını bilmiyorum ancak vefat edenler olduğu zaman biz cenazeye gidiyoruz, keskin nişancı tarafından katledildi diyorlar. Mesela Selamet YEŞİLMEN o şekilde vefat etti.

Fırat ile Abdülkadir Paşa Mahallelerinde bombalar olduğunu söylüyorlar ve orada da patlamış. Şimdi zaten o bölgeden göç edenler bu bombalar yüzünden göç ediyor. Evinin önüne bomba yerleştiriyorlar, adam evini bırakıp göç etmek zorunda kalıyor. Bombanın patlaması hem insanlara hem de eve zarar veriyor. Polisle çatışan bu gençlik yapısı (YDG-H) ama dışarıdan birilerinin de geldiği de belli yani. Ama buradan silah depolandığını duymadım.

Son olarak şunu söylemek istiyorum. Biz bir an önce barış istiyoruz. Yani yaklaşık 3 aydır Nusaybin halkı çok sıkıntı çekiyor. Esnaf perişan olmuş, esnaf hemen hemen 3 aydır dükkânları açmıyor. Yani çekini yatıramıyor, okullar eğitim vermiyor, perişan durumdayız yani. Biran önce barışın sağlanmasını, sivillerin ölmemesini istiyoruz. Yasak olduğu zaman çok sıkıntı çekiyoruz. Hastamız oluyor, bir ambulans mahalleye giremiyor, arıyoruz 112'yi, caddeye çıkarın diyor. Caddeye çıktığımız zaman ölümü göze alarak çıkıyoruz yani veya da çıkmıyoruz yani başka bir evde tedavi yaptırıyoruz. Yani Nusaybin'in %99'u huzur istiyor. Bir an önce barışın sağlanmasını istiyoruz.

Tespit ve Kanaatler

24 Aralık 2015 Perşembe günü kaldırılan sokağa çıkma yasağından sonra 26 Aralık Cumartesi günü heyetimiz çatışmaların yoğun yaşandığı Zeynel Abidin, Abdülkadir Paşa, Fırat ve Dicle mahallelerini ziyaret etmiş, mahalle halkıyla ve resmi kurum ve şahıslarla görüşmeler yapmıştır. Bu görüşmelerde heyetimize aktarılan bilgiler ve çevre gözlemleri sonucunda tespit ve kanaatlerimiz şu şekildedir.

1. Yasağın başladığı ilk günden itibaren, özellikle çatışmaların yoğun yaşandığı dört mahallede su ve elektrik kesintileri yaşanmış ve yasak süresince ana ikmal hatlarında çatışmalar nedeniyle tahribatlar meydana gelmiş bu tahribatlar, ara verilen sokağa çıkma yasaklarında DEDAŞ'ın çalışmalarıyla tamir edilmiş ancak su sıkıntısı genelde giderilmemiştir.
2. Özellikle yasağın kesintisiz sürdüğü dört mahallede, yasağa hazırlıksız yakalanan birçok ailenin bir süre sonra evlerinde yiyeceksiz kaldığı öğrenilmiştir. Yasak süresince dışarı çıkmak mümkün olmadığı için açlık riski yaşayan aileler olmuştur.
3. Hastaların hastaneye nakilleri güvenlik güçlerinin iznine tabi kılındığı için birçok hasta, hastaneye gidememiş veya giderken ambulansın mahallelere girişi hendek ve barikatlarla engellendiğinden yaralanan bazı şahısların gerekli müdahalenin zamanında yapılmamasından kaynaklı kan kaybından yaşamını yitirdiği öğrenilmiştir.
4. Yasağın sürdüğü dönem boyunca ağır silahlarla ve sert önlemlerle kuşatılmışlık hissi ilçe halkında yüksek düzeyde tedirginlik oluşturmuş ve güven duygularını sarsmıştır. İlçe halkının genel kanaati, sokağa çıkma yasağının toplu bir cezalandırma yöntemi olarak uzun süre yürürlükte tutulduğu yönündedir.
5. Mahalle ve sokak aralarında açılan hendeklerin, kurulan barikatların mahallelerde gündelik hayatı ciddi şekilde aksattığı, mahalle halkını tedirgin ettiği görülmüştür. Yine mahalle halkından alınan bilgiye göre, YDG-H üyeleri tarafından sokak aralarına barikat kurulması ve hendeklerin açılması esnasında mahalle halkından kimi itirazların da geldiği öğrenilmiştir. Özellikle hendeklere ve sokaklara YDG-H üyeleri tarafından tuzaklanmış patlayıcılar olduğu belirtilmiş ve bu patlayıcıların infilak ettiği yerler gözlemlendiğinde, sivil insanların can güvenliğini tehdit ettiği ve sivil hayatı akamete uğrattığı anlaşılmıştır.
6. Ayrıca, mahallelerdeki hendek ve barikatlar ile tuzaklanmış patlayıcıların insanların itfaiye, ambulans gibi temel araçlara ulaşımını engellemek suretiyle güvenlik, seyahat ve yaşam hakkını ihlal ettiği açıktır. Yine mahalle halkından barikat ve hendeklere razı olmayan kişilerin itirazlarından dolayı güvenlik endişesi hissettiği görülmüştür.

7. Yaşanan çatışmalı sürecin ve uygulanan sokağa çıkma yasaklarının sonucunda ilçeyi terk etmek zorunda kalan mahalle sakinlerinden bazılarının evlerine işaret konulduğu, mahalle sakinlerince beyan edilmiştir.
8. Yaşanan çatışmalar ve uygulanan sokağa çıkma yasakları sebebiyle eğitim-öğretim devamlılığı sekteye uğramış ve okul çağındaki çocukların eğitim ve öğretim hakkı engellenmiştir.
9. Heyetimizce yapılan gözlemlerde birçok mahallede barikatların olduğu ve yeni hendeklerin kazıldığı gözlemlenmiş, ara verilen sokağa çıkma yasağının yeniden uygulanacağı ve çatışmaların şiddetli bir şekilde devam edeceği korkusu gözlemlenmiştir.

10. Heyetimizce yapılan gözlemlerde birçok evin kapısının kırılarak içeri girildiği ve konutlarda arama yapıldığı tespit edilmiştir. Anayasanın 21. Maddesi uyarınca kimsenin konutuna dokunulamaz. Herhangi bir mahkeme kararı olmaksızın yapılan bu aramalar nedeniyle kişilerin konut dokunulmazlığı hakkı ihlal edilmiştir. Ayrıca yapılan aramaların tüm evi dağıtarak ve ev eşyalarına zarar verilerek yapıldığı mahalle sakinlerince beyan edilmiştir.

11. Güvenlik güçlerinin hedef gözetmeksizin açtığı ateş sonucu, sivil yapıların tahrip olmasına ve sivil yaşam kayıplarına sebep olduğu kanaatinin, tüm görüşmecilerde mutabakat haline geldiği heyetimizce tespit edilmiştir.

12. İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesinin 2. Maddesi gereğince herkesin yaşam hakkı yasanın koruması altındadır. Bu koruma devletin yalnızca hayata kasti bir biçimde son verilmesini engelleme zorunluluğunu değil aynı zamanda yetki alanında bulunan kişilerin yaşamlarını korumak için gerekli adımları atma zorunluluğuna da dikkati çeker. Yine aynı çerçevede, Anayasanın 17. Maddesinde de yaşama hakkı koruma altına alınmıştır. Yetkili makamlar, şahıslara karşı işlenen suçları engellemek ve bastırmak konusundaki görevlerini icra sırasında, yaşama hakkını koruma pozitif yükümlülüğü altındadır. Bu gibi hallerde, yetkili makamların belli bir şahsın ya da şahısların yaşamlarının üçüncü bir tarafın eylemleri nedeniyle gerçek ve yakın bir tehlike içinde bulunduğunu bildikleri ya da bunu bilmeleri gerektiği ve makul bir şekilde değerlendirildiğinde bu tehlikeyi bertaraf edebilecek önlemleri yetkileri dâhilinde almamış olmaları yaşam hakkının ihlali niteliğindedir. Kamu gücü, kişilerin yaşam haklarının ihlal edileceğini bilmesi ve gerekli tedbirleri alması gerekirken bu yükümlülükleri yerine getirmeyerek insanların ölmesine sebebiyet vermiştir. Devlet pozitif yükümlülüklerinin yanında negatif yükümlülüklerini de ihlal ederek doğrudan ölüme sebebiyet vermiştir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne göre "Demokratik bir toplumda 2. maddenin önemine uygun olarak, ölümün polis veya güvenlik güçleri tarafından öldürücü kuvvete başvurulması sonucu gerçekleştiği durumda, AİHM, bu hükmün ihlal edildiği iddialarını çok dikkatli bir incelemeye tabi tutmalıdır. Bunu yaparken kuvveti uygulayan devlet görevlilerinin hareketleri ile birlikte inceleme altındaki hareketlerin idaresi ve planlaması gibi konular da dâhil olmak üzere olay sırasında mevcut olan tüm şartları da göz önünde bulundurmalıdır. Bu bağlamda polis memurları, ister hazırlıklı bir operasyon olsun ister tehlikeli olduğu anlaşılan bir kişinin ani takibi olsun, görevlerini yerine getirirken boşlukta bırakılmamalıdır. Yasal ve idari bir çerçeve, kanun uygulayan yetkililerin kuvvet ve ateşli silah kullanımına başvurabileceği sınırlı durumları, bu bağlamda geliştirilmiş uluslararası standartların ışığında belirlemelidir." Bu itibarla sokağa çıkma yasakları nedeniyle İnsan Hakları ve Temel Özgürlükleri Korumaya Dair Avrupa Sözleşmesinin (AİHS) Yaşam Hakkını koruyan 2., Gayri İnsani Muamele Yasağını düzenleyen 3., Kişi Özgürlüğü ve Güvenliği Hakkını düzenleyen 5. Özel Yaşam, Aile Yaşamı, Haberleşme ve Konutuna Saygı Gösterilmesi Hakkını düzenleyen 8. maddeleri bağlamında Anayasanın 17., 19.,20., 21. ve 22. maddelerinde güvence altına alınan temel anayasal hakları ihlal edilmiştir.

Bu değerlendirmeler ışığında heyetimiz, olaylara m¼dahale eden g¼venlik g¼çlerinin operasyonun planlanması ve y¼r¼t¼lmesinde yaşam hakkını koruyamadığını ve gereğinden fazla g¼ç kullanımı ile yurttaşların yaşam haklarını ihlal tespitine ulaşmıştır.

13. Birçok il ve ilçede uygulaması rutin ve sistematik hale getirilmiş olan sokağa çıkma yasaklarının söz konusu belde halkının özg¼rl¼k ve alanlarını ortadan kaldırdığı gibi en temel haklarını da kullanılamaz hale getiren kolektif cezalandırmaya d¼n¼řtüę¼ tespit edilmiştir.

14. Sokağa çıkma yasağının uygulandığı mahallelerde temel yaşamsal gereksinimlerin tedarici engellenmekte ve ihlallere maruz kalan yurttaşlar tamamen savunmasız kaldıkları, ihlalleri gerçekleştiren kamu g¼revlilerine y¼nelik herhangi bir tahkikat yapılmaması cezasızlığın gitgide normalleşmesine ve ihlallerin yaygınlaşmasına neden olduğu tespit edilmiştir.

Talepler:

Acilen karşılıklı ateşkesin sağlanması; barış masasının kurularak siyasi gerginliğin d¼ř¼r¼lmesi, K¼rt sorunun c¼z¼m¼ için yasal ve anayasal tedbirlerin bir an ¼nce alınması, can ve mal g¼venlięinin bir an ¼nce sağlanması gerekmektedir. Yasal zemini hen¼z oluşturulmamış ve fiili olarak hayata geirilmış 'öz y¼netim' ilanı ve ilan edilen öz y¼netimin korunması için açılan hendekler ve yapılan barikatlar siyasi gerginliği arttırmış ve karşılıklı şiddete kaynaklık etmiştir. Yaşanan atışma durumu ileride oluşması muhtemel diyalog ortamını berhava etmenin yanı sıra, sivil ¼l¼mlere ve yaralanmalara ev, okul, cami, hastane vs. gibi sivil yapıların tahrip olmasına ve sivillerin g¼ etmesine sebep olmuştur. Sokağa çıkma yasağı esnasında yaşanan hak ihlallerinin hızlı, etkin şeffaf ve tarafsız şekilde soruşturulması, sorumluların yargı ¼n¼ne çıkarılması ve zarar g¼ren vatandaşların zararlarının tazmin edilmesi gerekmektedir.

MAZLUMDER ÇATIŞMA İZLEME VE ÇÖZÜM GURUBU